

О.М. Балакірева,
канд. соціол. наук

О.М. Balakireva,
Candidate of Sociol. Sci

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ САМОПОЧУТТЯ НАСЕЛЕННЯ: ЛІТО 2009 р.

Abstract: In the article the results of public opinion monitoring, concerning the socio-economic wellbeing of the Ukraine population by the results of two national polls, that were held on the 27th of June – 7th of July and the 15-16th of August 2009, are given.

Для підготовки матеріалів використані результати моніторингу громадської думки, що проводиться спільно Українським інститутом соціальних досліджень імені Олександра Яременка та Центром „Соціальний моніторинг”. Використані матеріали двох національних опитувань громадської думки, які проведені влітку: з 27 червня по 7 липня [1] та 15–26 серпня 2009 року [2]. Метод отримання інформації: індивідуальне інтерв'ю за місцем проживання респондента „віч-на-віч”. Крім того, для аналізу динаміки включені результати попередніх опитувань.

За даними національного опитування, наприкінці серпня тільки 5% сказали, що криза не торкнулася їх особисто або їхньої сім'ї. Це означає, що 95% населення тією чи іншою мірою відчувають негативний вплив, мають проблеми з роботою, гідною заробітною платнею, обмежують себе в продуктах харчування, витратах на відпочинок, розваги, придбанні ліків тощо. Більше половини населення чекає погіршення свого матеріального становища й економічної ситуації в найближчих півроку. Переважна більшість (86%) вважає, що ціни зростатимуть швидше, ніж доходи. Багато хто вважає, що ситуація ще погіршає після президентських виборів. Соціологи не запитували думку населення про те, коли вони чекають завершення кризи. Але громадяни вважа-

¹ Всього опитано 2650 респондентів віком від 18 років і старше. Стандартні відхилення при достовірних 95 відсотках не перевищують 2%. Опитування проведено у 184 населених пунктах України: 90 містах та 94 селах.

² Всього опитано 10443 респонденти віком від 18 років та старше. Стандартні відхилення при достовірних 95 відсотках не перевищують 1%. Опитування проведено у 509 населених пунктах України: 186 містах та 323 селах.

³ Вибіркова сукупність кожного опитування складає не менше 2000 респондентів, репрезентативна за основними соціально-демографічними ознаками по відношенню до дорослого населення України. Стандартні відхилення при достовірних 95 відсотках і співвідношенні змінних від 0,1:0,9 до 0,5:0,5 не перевищують 2%.

ють, що дії уряду і місцевих органів влади не ефективні і не адекватні ситуації, що склалася. Слід зауважити, що завершення кризи пов'язане не лише з фінансовою і економічною ситуацією. Необхідна зміна політичної еліти, подолання пасивності й апатії, усунення корупції, формування культури взаємодії держава (влада) – народ, формування громадянського суспільства. У нас затяжна криза довіри, яка пронизує все суспільство, всі сфери життя. Довіри органам влади практично немає.

Серед проблем, які хвилюють наших співгромадян, лідирують питання зайнятості і гарантій збереження зайнятості, зростання цін на продукти, ліки, комунальні платежі, товари першої необхідності, збільшення плати (у тому числі й неофіційні платежі) за навчання. Якщо підсумовувати в загальнодержавному масштабі, то 75% дорослого населення вважають, що першочерговою проблемою, яку необхідно терміново вирішувати, є налагодження ефективної взаємодії різних гілок влади. Населення нашої країни не розуміє, як можна продовжувати міжособні війни і протистояння різних бізнес-груп у нинішніх умовах замість консолідації зусиль і потенціалу? Чому замість об'єднання заради інтересів країни і людей продовжується гонитва за зростанням особистих рейтингів? Чому слова розходяться з діями? Чому обман і маніпулювання цифрами і фактами стають нормою?

Відповідно до отриманих даних можна спостерігати негативні зміни в самооцінці матеріального становища населення. У контексті сьогодення це означає, що пересічне населення вже глибоко відчуває на собі наслідки економічної кризи, змінює структуру витрат, але є підстави прогнозувати посилення цих проявів та соціальної напруженості у майбутньому. Лише 9% вбачає можливість заощаджувати («відкладати») гроші, а більше чверті населення витрачає свої заощадження або позичає гроші для того, щоб забезпечити повсякденні потреби свої та своєї сім'ї.

Картина щодо отримання тіншових доходів залишається стабільною. За результатами 2007–2009 рр. до 15% опитаних (п'ята частина серед економічно активного населення) повідомляють, що отримують платню за свою роботу не офіційно.

Дані свідчать про високу очікувану електоральну активність на майбутніх президентських виборах – близько половини проголошують, що обов'язково будуть голосувати, ще третина – «скоріше за все», отже можна прогнозувати, що явка на вибори становитиме близько 65%.

Серед ідеологічних течій найбільшу підтримку населення мають соціал-демократична (16%), національно-демократична (13%) та комуністична (10%), але 45% – не визначилися. Спостерігається зростання частки респондентів, які не підтримують жодної політичної сили: майже половина опитаних (45,2%) так чи інакше більше не покладається на вибори як на інструмент зміни ситуації на краще.

Лідером умовного "президентського" рейтингу є Віктор Янукович. Шанси вийти до другого туру президентських виборів мають також Ю. Тимошенко та А. Яценюк. Якби президентські вибори відбувалися найближчої неділі, то за Віктора Януковича проголосували б 29% населення, за Юлію Тимошенко – 17%, за Арсенія Яценюка – 11%. Не брали б участі в цьому виборі 25%, оскільки 12% не підтримують жодного кандидата, 9% – не визначилися, а 5% дають відповідь «не голосував/ла би».

Від майбутнього Президента очікують подолання кризи, скорочення безробіття, збільшення робочих місць, підвищення рівня заробітної плати та пенсії, подолання корупції, формування ефективної влади, яка діятиме в інтересах громадян України.

Оцінка соціально-економічної ситуації в країні

Як змінилося життя Вашої родини в поточному місяці (за останні 30 днів) порівняно з попереднім місяцем, %

	Грудень 2008	Квітень 2009	Серпень 2009
Суттєвих змін не відбулося	35	41	36
Добробут зріс	3	3	2
Добробут зменшився	62	56	62

Оцініть, будь ласка, як зміниться життя Вашої родини (Ваше особисто) через півроку?

	Грудень 2008	Квітень 2009	Серпень 2009
Суттєвих змін не відбулося	31	42	38
Добробут зріс	7	10	6
Добробут зменшився	62	48	56

З яким із трьох тверджень Ви погоджуєтесь найбільшою мірою?

	Грудень 2008	Квітень 2009	Липень 2009	Серпень 2009
Все не так погано і можна жити	19	24	11	12
Жити важко, але можна і терпіти	49	48	42	50
Терпіти наш тяжкий стан уже неможливо	32	28	47	38

Як Ви вважаєте (очікуєте), протягом наступних одного-двох місяців доходи Вашої родини будуть зростати швидше, ніж ціни, приблизно тими ж темпами, що й ціни, або повільніше, ніж ціни?

	Грудень 2008	Квітень 2009	Серпень 2009
Доходи будуть зростати швидше, ніж ціни	1	2	1
Доходи будуть зростати приблизно тими ж темпами, що і ціни	12	13	13
Доходи будуть зростати повільніше, ніж ціни	87	85	86

МОНІТОРІНГ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

Як Ви вважаєте, наступні один-два місяці для економіки країни будуть добрим, поганим періодом чи якимось ще?

	Грудень 2008	Квітень 2009	Серпень 2009
Добрим	2	2	2
Поганим	78	63	58
Ні добрими, ні поганими	20	35	39

Чи змінилася останнім часом (за останні два-три місяці) соціально-економічна ситуація:

	Грудень 2008	Квітень 2009	Серпень 2009
1. У Вашому населеному пункті			
Стала кращою	1	3	1
Така сама	23	33	36
Стала гіршою	76	64	63
2. В області			
Стала кращою	1	2	1
Така сама	19	28	35
Стала гіршою	80	70	64
3. В країні			
Стала кращою	1	1	1
Така сама	10	20	28
Стала гіршою	89	79	71

Ваша родина ...

	Протягом першого півріччя 2009 року	Протягом 2008 р.
Мала можливість "відкласти" (заощаджувати) гроші	9	21
Витратила все, що отримувала	59	54
Витратила навіть деякі заощадження	17	15
Витратила все, що мала, та позичала	15	10

Ви очікуєте, що Ваша родина ...

	Протягом наступних місяців 2009 року (серпень 2009 р.)	Протягом 2009 р. (опитування у грудні 2008 р.)
Матиме можливість "відкласти" (заощаджувати) гроші	9	10
Витратить все, що отримає	61	49
Витратить навіть деякі заощадження	13	16
Витратить все, що матиме, та позичатиме	13	11
<i>Важко відповісти</i>	4	14

Суб'єктивні оцінки матеріального становища пересічних українців

Як би Ви могли оцінити фінансове становище своєї родини?, %

	Грудень 2006 р.	Грудень 2007 р.	Грудень 2008 р.	Квітень 2009 р.	Серпень 2009 р.
Будь-які покупки можу зробити в будь-який час	2	2	1	0.2	0.4
Вистачає на харчування, одяг, взуття, дорогі покупки (телевізор, холодильник тощо). Для таких покупок, як нова машина, дачна ділянка тощо, необхідно накопичувати або позичати гроші	11	12	9	6	7
Вистачає на харчування, одяг, взуття, інші покупки. Для придбання дорогих речей (велика побутова техніка (телевізор, холодильник, комп'ютер, пральна машина) необхідно накопичувати або позичати гроші	26	35	30	27	30
Вистачає на харчування та необхідний одяг, взуття. Для таких покупок, як гарний костюм, мобільний телефон, мала побутова техніка (праска, пилосос тощо), необхідно накопичувати або позичати гроші, брати кредит	34	30	33	35	36
Вистачає на харчування. Для придбання необхідного одягу, взуття треба накопичувати або позичати гроші	20	16	20	23.5	19
Змушені економити навіть на харчуванні	7	5	7	8	7

Якщо матеріальне становище середньостатистичної сім'ї України прийняти за деякий середній показник, то як Ви порівняно з ним оцінюєте матеріальне становище Вашої сім'ї?, %

	Грудень 2006 р.	Грудень 2007 р.	Грудень 2007 р.	Квітень 2009 р.	Серпень 2009 р.
Дуже високе	0	1	0	0	0
Високе	3	2	1	0.3	1
Вище середнього	7	4	8	4	3
Середнє	41	45	38	46	46
Нижче середнього	31	28	33	28	32
Низьке	14	16	19	16	14
Дуже низьке	4	4	5	5	4

Тіньові доходи: яка реальна частка «сірих конвертів»?

Чи отримуєте Ви платню за свою роботу (на основному чи додатковому місці) не офіційно, не через касу (як кажуть «з рук у руки», «у конверті» тощо)?, %

	Грудень 2007 р.	Грудень 2008 р.	Квітень 2009 р.	Серпень 2009 р.
Так	15	15	13	14
Ні	82	80	83	79
Відмова відповіди	3	5	4	6

Актуальні та гострі соціальні питання очима громадян

На Вашу думку, які першочергові завдання стоять перед майбутнім Президентом України? [липень 2009]
(Сума відповідей не дорівнює 100%, тому що респондент міг вказати до трьох варіантів відповіді)

Скорочення безробіття, збільшення кількості робочих місць	58,5
Підвищення зарплат, пенсій тощо	43
Стимування стрімкого зростання цін на продукти харчування і комунальні послуги	41
Боротьба з кризою	41
Своєчасна виплата зарплат, пенсій, соціальної допомоги	31
Боротьба з корупцією	27
Подолання недоліків системи охорони здоров'я, покращення медичного обслуговування	22
Забезпечення особистої безпеки громадян, скорочення рівня злочинності	12
Забезпечення екологічної безпеки	7
Прийняття нової редакції Конституції України	4
Інше	2
Важко відповісти	1

Як Ви вважаєте, чого люди зараз бояться найбільше? [липень 2009]
(Сума відповідей не дорівнює 100% тому що респондент міг вказати до п'яти варіантів відповіді.)

Втрати роботи	70
Зростання цін на продукти харчування	66
Зростання цін на комунальні послуги	48
Втрати здоров'я	45
Несвоєчасної виплати зарплат, пенсій, соціальної допомоги	44
Розгуду злочинності	34
Поглиблення економічної кризи	33,5
Зростання курсу долара (євро)	14
Неконтрольованого конфлікту з Росією	13
Розвалу банківської системи України	10
Забруднення навколишнього середовища	9
Розколу України	8
Встановлення диктатури в країні	8
Епідемії СНІДу та інших інфекційних хвороб	7
Втрати державної незалежності України	5
Територіальних претензій з боку країн – сусідів України	3
Чого ще	1

Якому шляху розвитку України Ви надасте перевагу? [липень 2009]

В першу чергу, розвивати відносини з Росією та країнами СНД	38
В першу чергу, налагоджувати зв'язки з розвиненими країнами Заходу	8
Перш за все, опиратися на власні ресурси, зміцнюючи економічну та політичну незалежність	22
Для України найкраще «багатовекторність», тобто однаково активне співробітництво з країнами Заходу і з Росією та країнами СНД	28
<i>Важко відповісти</i>	4

Серед політиків точиться чимало суперечок довкола мовного питання, зокрема статусу російської мови. Наскільки нагальним його вирішення є особисто для Вас? [липень 2009]

Мовне питання – це невідкладна проблема, яка потребує негайного вирішення	13
Мовне питання потребує свого вирішення, але з цим можна почекати	19
Мовне питання взагалі не актуальне, кожен говорить тією мовою, якою хоче	31
Мовне питання – це спекуляція політиків. Є багато важливіших проблем	4
<i>Важко відповісти</i>	3

Який статус, на Вашу думку, повинна мати в Україні російська мова? [липень 2009]

Не треба нічого міняти, нехай все залишається як зараз: українська мова – єдина державна, а російська вільно розвивається	45
Українська мова – єдина державна, а в регіонах компактного проживання росіян, російська мова може бути визнана офіційно	16
Треба, щоб і російська і українська мови були державними по всій країні	36
<i>Важко відповісти</i>	3

Відчуття впливу економічної кризи

Як би Ви оцінили перспективи розвитку України в найближчий рік у зв'язку з економічною кризою? [липень 2009]

Далі все буде ще гірше	35
Все залишиться так само, без суттєвих змін	40
Ситуація буде покращуватись	18
<i>Важко відповісти</i>	7

В якій мірі Вас і Вашу сім'ю торкнулась фінансово-економічна криза?

	Липень 2009	Серпень 2009
Можна сказати, що катастрофічно	21	17
Достатньо відчутно, але не катастрофічно	49	49
Лише частково	23	28
Мене і мою сім'ю криза не торкнулась	6	5
<i>Важко відповісти</i>	1	1

Яким чином нинішня фінансово-економічна криза торкнулася Вас і Вашої сім'ї? [липень 2009]

(Сума відповідей не дорівнює 100% тому що респондент міг вказати всі можливі варіанти відповіді.)

Скорочення витрат на покупки та відпочинок	57
Недоїдання, скорочення споживання продуктів харчування та предметів першої необхідності	37
Скорочення витрат на купівлю необхідних ліків	35
Невиплата чи виплата в неповному розмірі заробітної плати	25
Переведення працівників на неповний робочий день/неповний робочий тиждень	20
Труднощі з виплатою раніше взятого в банку кредиту	20
Відправлення працівників у вимушену відпустку	16
Труднощі з отриманням в банку своїх заощаджень	13
Звільнення з роботи	15
Затримка з виплатою пенсії	6
<i>Інше</i>	2
<i>Важко відповісти</i>	2

Скажіть, будь ласка, щодо кожного пункту з цього переліку, чи виникали у Вас і Вашої сім'ї такі ситуації у зв'язку з фінансово-економічною кризою?

	Квітень 2009	Серпень 2009
Зростання цін на продукти харчування	96	93
Зростання цін на ліки, медичні послуги	92	89
Збільшення комунальних платежів	83	78
Збільшення оплати за навчання	41	47
Скоротили премії, бонуси, доплати	47	40
Затримки із виплатами заробітної плати	46	38
Зменшення рівня оплати праці при тих же обсягах роботи	40	31
Неможливість взяти кошти з банків (депозити, кредити тощо)	26	26
Перевели на скорочений робочий день чи тиждень	20,5	20
Відправили в неоплачувану відпустку	17	19
Проблеми із погашенням споживчого кредиту	17	18,5
Затримки із виплатами пенсій та/або соціальних виплат	17	16
Попередження про звільнення	12	11
Звільнення	10	11
Розірвали договір, контракт на здійснення робіт чи послуг	7	10
Запропонували перейти на 0,5 ставки	9	9,5
Проблеми із погашенням кредиту, який було взято для розвитку бізнесу, підприємницької діяльності тощо	6	7

Електоральні настрої населення України

Деякі питання в житті людини дуже важливі, наприклад, для більшості людей дуже важливе питання щодо вибору професії чи вибору супутника життя (дружини, чоловіка). З іншого боку, існують не такі важливі питання, наприклад, якими сірниками користуватись. Коли Ви обираєте Президента України, наскільки для Вас важливий цей вибір?

	Липень 2009	Серпень 2009
Вкрай важливий	31	27
Дуже важливий	37	38
Середньо важливий	20	21
Майже не важливий	7	7
Зовсім не важливий	5	5
<i>Важко відповісти</i>	-	2

Поговоримо про майбутні президентські вибори в Україні. Чи плануєте Ви брати участь у голосуванні на наступних виборах Президента України?

	Липень 2009	Серпень 2009
Обов'язково буду голосувати	52	48
Скоріше за все буду голосувати Важко сказати, буду голосувати чи ні	25	33
Важко сказати, буду голосувати чи ні	12	10
Скоріше за все не буду голосувати	4	4
Впевнений, що не буду голосувати	5	4
<i>Важко відповісти</i>	2	1

Чи допускаєте Ви думку, що Президентом України може стати жінка? [липень 2009]

Повністю допускаю	43
Частково допускаю	28
Певною мірою не допускаю	10
Повністю не допускаю	17
Важко відповісти	2

Беручи до уваги все, що Ви чули про політика, за якого Ви будете голосувати на майбутніх президентських виборах, назвіть основні причини того, чому Ви готові проголосувати саме за цього політика? [липень 2009]

(Сума відповідей не дорівнює 100% тому що респондент міг вказати всі можливі варіанти відповіді.)

	Серед усіх	Серед тих, хто визначився із кандидатурою Президента, якщо б вибори відбулися найближчої неділі, N=1124
На мій погляд, саме ця людина може вирішити проблеми, які стоять перед нашим суспільством	41,5	54,5
Вся попередня діяльність цього політика дозволяє мені зробити висновок про те, що йому під силу вивести країну з хаосу	33	44
Цей політик притримується найбільш близьких мені поглядів і переконань	28	37
Цей політик просто симпатичний мені як людина	17,5	23
За нього будуть голосувати авторитетні для мене люди	5	7
За когось все одно потрібно голосувати, а всі інші політики ще гірші	12	16
Цей політик належить до нового покоління	10	14
<i>Інше</i>	1	1,5
<i>Важко відповісти</i>	1	1

Рівень підтримки політичних сил населенням України

Розподіл відповідей на запитання:
**«За яку партію (блок партій) Ви б проголосували,
 якби вибори до Верховної Ради України відбувалися у найближчу неділю?», %**

	Грудень 2008	Квітень 2009	Серпень 2009
Партія регіонів (В. Янукович)	18,5	23,6	26,3
„Блок Юлії Тимошенко” (Ю. Тимошенко)	11,8	14,5	14,5
Блок Арсенія Яценюка (А. Яценюк) (ГО «Фронт змін»)	2,7	-	6,7
Комуністична партія України (П. Симоненко)	6,1	5,3	5,5
„Блок Володимира Литвина” (В. Литвин)	4,4	3,9	3,4
„Блок Віктора Ющенка „Наша Україна” (В. Ющенко, В. Кириленко)	3,2	2,5	2,2
Всеукраїнське об'єднання „Свобода” (О. Тягнибок)	1,4	-	1,6
Соціалістична партія України (О. Мороз)	1,4	0,9	1,1
Прогресивна соціалістична партія України	1,0	0,9	0,4
Блок „Народна самооборона” (Ю. Луценко)	0,7	2,4	0,8
„Блок Віталія Кличка” (В. Кличко)	0,9	-	-
Партія Зелених України (В. Костерін)	0,9	-	-
„Блок Леоніда Черновецького” (Л.Черновецький)	0,4	-	-
„Блок Анатолія Гриценка” (А. Гриценко)	0,3	-	-
Народно-демократична партія (Л. Супрун)	0,3	-	-
Партія „Єдиний Центр” (І. Кріль, В. Балого)	0,2	0,8	-
Українська народна партія (Ю. Костенко)	0,2	-	-
Народний рух України	-	-	-
Інша партія або блок	0,4	6,0	1,8
Проти всіх	16,4	16,6	14,2
Не братиму участь в голосуванні	14,8	9,4	6,0
<i>Важко відповісти</i>	<i>14,0</i>	<i>13,2</i>	<i>14,1</i>

МОНІТОРІНГ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

На майбутніх виборах в МІСЦЕВІ ОРГАНИ ВЛАДИ в березні 2010 року за яку з цих партій чи блоків Ви б проголосували? [липень 2009]

Партія регіонів	27,1
Блок Юлії Тимошенко	14,9
Фронт змін А.Яценюка	9,4
Комуністична партія України	4,6
Блок Литвина	3,5
Блок «НАША УКРАЇНА»	2,7
Всеукраїнське об'єднання «Свобода»	2,0
Блок Віталія Кличко	1,4
Прогресивна соціалістична партія України	1,2
Соціалістична партія України	0,6
Партія зелених України	0,6
Блок «НАРОДНА САМООБОРОНА»	0,2
Народний рух України	0,1
Інша партія (блок)	0,8
Проти всіх	6,0
НЕ БРАВ(ЛА) БИ УЧАСТІ В ГОЛОСУВАННІ	6,3
ВАЖКО СКАЗАТИ, ЩЕ НЕ ВИРІШИВ (-ЛА)	15,9
<i>ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ</i>	2,7

Рейтинг підтримки політиків – імовірних кандидатів на посаду Президента України

Якби в найближчу неділю відбувалися президентські вибори, а до бюлетеня були внесені зазначені кандидати, за кого з них Ви проголосували б?, %

	Березень 2007 р.	Червень 2007 р.	Грудень 2007 р.	Грудень 2008 р.	Квітень 2009 р.	Липень 2009 р.	Серпень 2009 р.
В. Янукович	27	29	31	23	26	27	29
Ю. Тимошенко	20	14	22	14	14	15	17
А. Яценюк	–	–	–	5	12	12,5	11
П. Симоненко	7	6	4	6	4	4,5	5
В. Литвин	2	2	5	5	4	4	4,5
В. Ющенко	10	17	15	5	1,5	3	3
<i>Важко відповісти</i>	9	9	3	8	10	9	9
<i>Не підтримав би жодного</i>	7	8	7	14	13	7	12
<i>Не голосував би</i>	6	4	6	11	9	8	5

Оцінка діяльності влади

Як би Ви особисто оцінили діяльність органів місцевої влади в Вашому регіоні і населеному пункті? [липень 2009]

	Повністю позитивно	Скоріше позитивно	Важко сказати позитивно чи негативно	Скоріше негативно	Повністю негативно	Важко відповісти
Обласної ради	3	15	35	17	15	15
Районної ради	3	17	34	18	16	12
Міського (сільського) голови	7.5	20.5	28	18	17	9

Скажіть, будь-ласка, наскільки Ви особисто задоволені діяльністю ...? [липень 2009]

Оцінка	Зовсім не задоволений		Повністю задоволений			Важко відповісти
	«1»	«2»	«3»	«4»	«5»	
...Вашої районної ради	19	16	35	14	4	12
...ЖЕКу, який обслуговує Ваш будинок	25	13	19	7	2	34
...Обласної ради	18	15	36	13	3	15
...Міського (сільського) голови	21	13	30	19	8	9

Ідеологічні погляди

Якою мірою Ви пишаєтеся чи не пишаєтеся тим, що є громадянином України? [липень 2009]

Дуже пишаюся	31
Скоріше, пишаюся	38
Скоріше, не пишаюся	14
Зовсім не пишаюся	8
Важко відповісти	9

МОНІТОРІНГ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

У політичному спектрі зазвичай вирізняються окремі, більш-менш самостійні ідеологічні течії. Виберіть, будь-ласка, одну з них, яка Вам найближча.

	Грудень 2008	Липень 2009	Серпень 2009
Комуністична	9	11	10
Соціалістична	3	7	7
Соціал-демократична	7	11	16
Зелені	4	3	3
Ліберальна	2	1	4
Християнсько-демократична	2	5	-
Національно-демократична	12	8	13
Націоналістична	-	3	3
Політичний напрям, що поєднує ідеї ринкової економіки та воз'єднання України з Росією	19	-	-
Неполітичний рух, який відстоює ідеї громадського контролю за діями влади	5	-	-
<i>Інші</i>	<i>0.4</i>	<i>1</i>	<i>0.6</i>
<i>Ніяка взагалі</i>	<i>15</i>	<i>18</i>	<i>19</i>
<i>Важко відповісти</i>	<i>4</i>	<i>9</i>	<i>7</i>
<i>Я не розуміюся на цих течіях</i>	<i>16</i>	<i>23</i>	<i>19</i>

Державна незалежність та її святкування (серпень 2009 р.)

Як Ви розумієте (який сенс вкладаєте) у святкування Дня Незалежності України?

Незалежність від СРСР	15
Незалежність від Росії	6
Незалежність від решти республік, які входили до складу СРСР	9
Незалежність від будь-якої іншої держави	35
Данина традиції: інші країни святкують, тому ми теж будемо	28
<i>Важко відповісти</i>	<i>7</i>

Як Ви вважаєте, Україна – це...

Молода держава, яка утворилася в результаті розпаду СРСР	28
Дуже давня держава, історія якої почалася від Київської Русі	38
Держава, яка утворювалася від часів Запорізької Січі	13
Держава, яка бере свій початок від моменту утворення Української Народної Республіки у 1918 році	8
Держава, яка утворилася в межах адміністративного устрою СРСР як Українська Радянська Соціалістична Республіка	11
<i>Важко відповісти</i>	<i>2</i>

Росія, як і Україна, має дату, коли святкується державна незалежність. Як Ви вважаєте, що росіяни при цьому мають на увазі?

Незалежність від західного світу	21
Незалежність від СРСР	16
Незалежність від України	2,5
Незалежність від усіх республік колишнього СРСР	19
Данина традиції, щоб бути, як інші держави	28
<i>Інше</i>	1,5
<i>Важко відповісти</i>	12

Чи згодні Ви з тим, що святкування Днів Незалежності країнами, які раніше входили до складу СРСР, створює певну двозначність та недоговореність у стосунках і не сприяє дружнім та добросусідським стосункам між ними?

Так	30
Ні	59
<i>Важко відповісти</i>	11

Чи вважаєте Ви, що не треба шукати глибокий сенс у святкуванні Дня Незалежності – головне, що він є додатковим вихідним днем?

Так	53
Ні	40,5
<i>Важко відповісти</i>	6,5

Сприйняття населенням візиту Патріарха Кирила (серпень 2009 р.)

Чи чули Ви до цього моменту, що Україну відвідував Патріарх Московський і всієї Русі Кирило наприкінці липня – на початку серпня цього року?

Так	86
Ні	14

Як Ви загалом ставитеся до візиту Патріарха Кирила до України?

	Серед усіх	Серед тих, хто чув, що Україну відвідував Патріарх Московський і всієї Русі Кирило наприкінці липня – на початку серпня цього року
Цілоком позитивно	38	44
Скоріше, позитивно	27	31
Скоріше, негативно	4	4
Повністю негативно	3	4
Мені це байдуже	13	16
<i>Важко відповісти</i>	1	1
<i>Відсоток тих, хто не чув про приїзд Патріарха Кирила до України</i>	14	

Наскільки активно Ви стежили за перебігом візиту Патріарха Кирила в Україну?

	Серед усіх	Серед тих, хто чув, що Україну відвідував Патріарх Московський і всієї Русі Кирило наприкінці липня – на початку серпня цього року
Я брав(-ла) безпосередню участь у заходах, приурочених до його візиту: службах Патріарха, акціях підтримки/акціях протесту проти його приїзду	2	2
Я уважно стежив за інформацією, що подавалася у ЗМІ під час його візиту	24	29
Я стежив за інформацією про його візит, проте не дуже уважно та час від часу.	44	50
Взагалі ніяк не стежив	15	18
Важко відповісти	1	1
Відсоток тих, хто не чув про приїзд Патріарха Кирила до України	14	

Як Ви оцінюєте деякі події, які супроводжували візит Патріарха Московського і всієї Русі Кирила в Україну – загалом позитивно, загалом негативно чи нейтрально?

	Серед усіх	Серед тих, хто чув, що Україну відвідував Патріарх Московський і всієї Русі Кирило наприкінці липня – на початку серпня цього року
Акції громадян України на підтримку візиту Патріарха Кирила		
Загалом позитивно	49	57
Нейтрально	29	34
Загалом негативно	5	6
<i>Важко відповісти</i>	3	3
Протестні акції громадян України проти візиту Патріарха Кирила		
Загалом позитивно	5	6
Нейтрально	29	34
Загалом негативно	49	57
<i>Важко відповісти</i>	4	5
Зустріч Патріарха з Президентом України		
Загалом позитивно	36	42
Нейтрально	39	46
Загалом негативно	7	8
<i>Важко відповісти</i>	4	5
Зустріч Патріарха з Прем'єр-міністром України		
Загалом позитивно	36	42
Нейтрально	41	48
Загалом негативно	4	5
<i>Важко відповісти</i>	5	6
Активна публічна підтримка Віктором Януковичем візиту Патріарха Кирила		
Загалом позитивно	37	42
Нейтрально	37	43
Загалом негативно	8	10
<i>Важко відповісти</i>	4	5
<i>Відсоток тих, хто не чув про приїзд Патріарха Кирила до України</i>	14	

Як Ви вважаєте, візит Патріарха Московського і всієї Русі Кирила в Україну:

	Серед усіх	Серед тих, хто чув, що Україну відвідував Патріарх Московський і всієї Русі Кирило наприкінці липня – на початку серпня цього року
Привніс стабільність у політичну ситуацію в Україні		
Так	15	18
Ні	57	66
<i>Важко відповісти</i>	14	16
Сприятиме покращанню стосунків між Росією та Україною		
Так	36	42
Ні	37	43
<i>Важко відповісти</i>	13	15
Сприятиме вирішенню конфесійних проблем в Україні		
Так	29	34
Ні	39	45
<i>Важко відповісти</i>	18	21
<i>Відсоток тих, хто не чув про приїзд Патріарха Кирила до України</i>	14	